

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Identifikation

Kommunenumr. 475	Kommune Rudkøbing		
Kategori Bebyggelsesmønstre, landskabstyper og lokale udviklingstræk (2)			
Lokalitet Rudkøbing			
Emne Gader og pladser		Sted Nørregade	
Registreringsdato forår 2002	Registrator JEJ/RM	Arkiv nr.	Løbenr. 52

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Sammenfatning

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing
Emne Gader og pladser	Sted Nørregade

Nørregade er en hovedgade, men spillede som sådan kun en beskeden rolle. Den indkommende trafik fra det rige Midt- og Sydlangeland søgte ind gennem Østergade, der tillige var begunstiget af langt bedre levestedskvaliteter. Trafik fra det ressourcefattigere Nordlangeland løb også direkte herved øst om byen, så Nørregade formelig blev trukket i form rundt over den nordlige del af Piledammen.

Nørregade, 1:4000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Nørregades mindre betydning som hovedgade fremgår også af at den ikke løber direkte til Torvet, men fortaber sig i smågaderne Sidsel Bagersgade og Grønnegade med dens sidestræder Vinkældergade og Smedegade.

Nørregades rolle afspejler således ressourcerens naturgivne fordeling på Langeland og bosætningsvilkår i byen, men danner et byrum som både er repræsentativt for byen og enestående på grund af den særprægede beskedne plads, der blev den tildelt.

Nørregade havde tidligere kun en beskedne bebyggelse. Ved overgangen til 1800-årene opstod et par større gårde i gadens inderste del, mens den yderste del fik en mere anonym bebyggelse af bygårde og huse.

Det gamle velbevarede byrum med flere fredede ejendomme vidner om en stabil plads i bylegemet og udgør et væsentligt, repræsentativt og identitetsgivende kulturmiljø med bevaringsværdier af betydning for landet og langelandsområdet.

De store dominerende købmandsgårde i Nørregade fortæller om gadens betydning som byens indfaldsvej fra nord.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Naturgrundlag

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing
Emne Gader og pladser	Sted Nørregade

Nørregade er anlagt på den jævne nordøstlige del af Rudkøbings bygrund. En større lavning, Piledammen, optog området mellem Nørregade, Sidsel Bagersgade, Østergade og Ørstedsgade. Den groede til i slutningen af 1700-årene, men kan stadig fornemmes i terrænet.

Rudkøbing, 1:15.000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

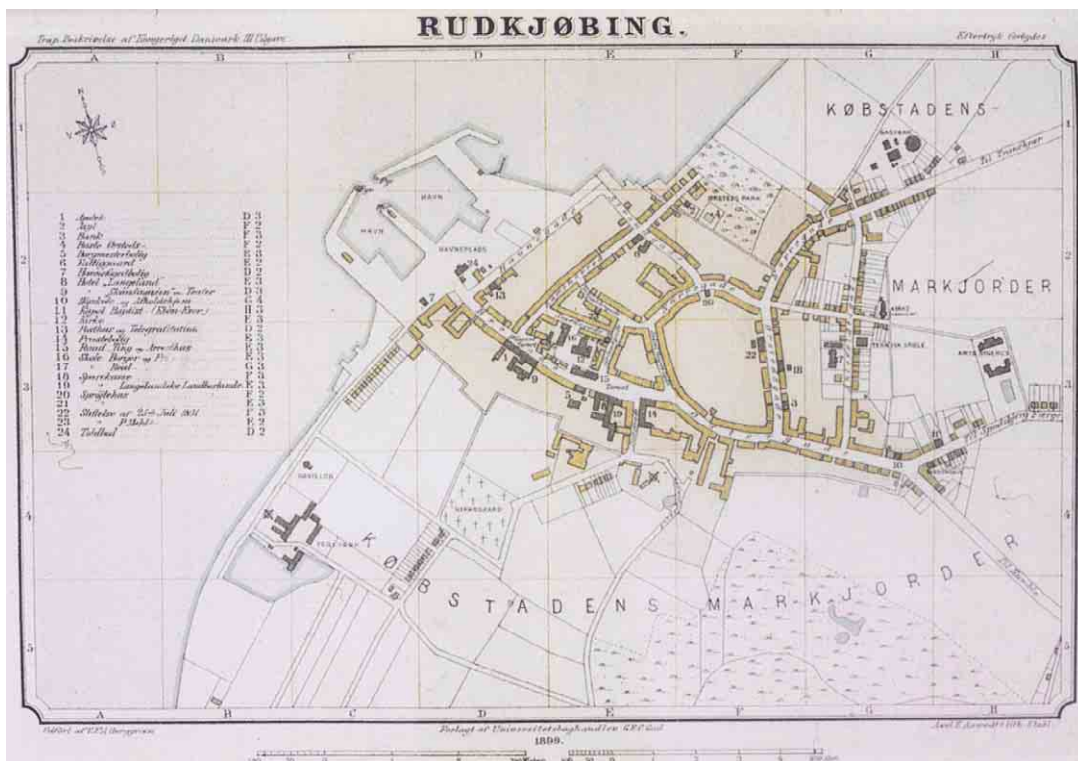
Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Kulturhistorie

Kommunetr.	Kommune	
475	Rudkøbing	
Emne	Sted	
Gader og pladser	Nørregade	

Nørregades buede form skyldes Piledammen og formentlig at trafik fra Nordlangeland søgte ned mod Østergade og trak indløbet i Nørregade med sig mod syd. Gadens buede rum kan opdeles i to afsnit, et indre med træk fra middelalderen og renæssancen, og et ydre - omtrent fra Strandgade - hvis forløb muligvis ikke fastlagde før efter middelalderen og som først blev delvis bebygget i 1600- og 1700-årene.

Nørregade har formentlig altid været stærkt påvirket af ressourcernes fordeling på Langeland og af Østergade, der besad alle forudsætningerne for at blive Rudkøbings centrale hovedstrøg. Her foretrak byens rige købmænd at bo på grund af de gunstige levestedskvaliteter og fordi hovedparten af trafikken til byen løb denne vej. Nørregade gengives i sin buede form på Resens kort ca. 1675 og en undersøgelse af bygnings- og ejerforholdene fra ca. 1750 har vist, at gaden på det tidspunkt spillede en mindre rolle i byens handelsliv.

Rudkøbing i 1899. Det store ubebyggede, halvrunde areal midt i byen var oprindeligt et vådområde, hvor bl.a. Piledammen lå. Stedets topografi har tydeligvis medvirket til at skævvride de omliggende gader. I dag er der anlagt en stor parkeringsplads på stedet. Efter Trap Danmark, 3. udgave.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Arkitektur og bebyggelse

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Nørregade

Selv om Nørregades betydning var beskeden opstod der enkelte større købmandsgårde i 1800-årene. Nørregade 12-14 blev bygget af købmand Hans Henrik Bay, forhuset i 1799, magasinhuset på Nørregade 14 i 1804. Det er et usædvanligt bygningsmonument, karakterfuld i anlægsform og med klare klassicistiske stiltræk. Nørregade 21/Strandgade 3 er Rudkøbings ældste borgerlige grundmursbygning, opført i 1802 for toldinspektør Barthold Hoe.

På Sidsel Bagersgade 11 ligger et beskedent byhus fra 1700-årenes sidste halvdel med kvistetage fra 1846. Endelig findes byens sprøjtehus fra 1834 på Grønnegade 13/Smedegade 1, opført i klassicistisk stil af murermester Fr. Nielsen.

Nørregade 21 er Rudkøbings første grundmurede hus. En stor og svær bygning med helvalmet frontkvist til gaden.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Byens sprøjtehus med dobbeltport og joniske pilastre.